

بارم		شرح سوالات	ردیف								
تاریخ : ۱۳ / ۰۳ / ۱۳۹۸ نام دبیر : پالیزبان مدت امتحان : ۸۰ دقیقه نمره :		بسمه تعالی اداره آموزش و پرورش شهرستان ایلام دبیرستان دخترانه آقاحسین بن علی(ع) آزمون علوم و فنون ادبی دهم خردادماه ۱۳۹۸	نام : نام خانوادگی: نام کلاس: تعداد صفحه : ۴								
۲۵ /	۰	الف: مبانی تحلیل متن و تاریخ ادبیات (۴ نمره)	۱								
		نخستین گام مؤثر در رویارویی با متون متن، است.									
۲۵ /	۰	کدام لحن برای خوانش بیت زیر مناسب است؟ «چون بسی ابلیس آدم روی هست // پس به هر دستی نشاید داد دست» الف- حماسی پ- تعلیمی	۲								
		د- نیایشی ب- میهنی									
۰ /	۵	مشخص کنید هر یک از موارد زیر چه نوع متنی هستند؟ الف- ب- بوی قهوه	۳								
		لالایی مادر									
۰ /	۵	درست یا نادرست بودن گزینه‌ها را مشخص نمایید. الف- فارسی باستان به دو گروه زبان‌های «پارتی» و «پهلوی» تقسیم می‌شود. ب- زبان فارسی با بهره‌گیری از الفبای خط عربی به مرحله جدیدی گام نهاد که بدان فارسی دری گفته می‌شود.	۴								
۰ /	۵	عبارت مناسب در ستون الف را به گزینه مناسب در ستون ب وصل کنید، (در ستون ب یک مورد اضافی است).	۵								
		<table border="1"> <tr> <td>الف</td> <td>ب</td> </tr> <tr> <td>تاریخ مفصل محمد بن جریر طبری</td> <td>شاهنامه ابومنصوری</td> </tr> <tr> <td>تاریخ گذشته ایران</td> <td>هزارویک شب</td> </tr> <tr> <td></td> <td>تاریخ الرسل والملوک</td> </tr> </table>	الف	ب	تاریخ مفصل محمد بن جریر طبری	شاهنامه ابومنصوری	تاریخ گذشته ایران	هزارویک شب		تاریخ الرسل والملوک	
الف	ب										
تاریخ مفصل محمد بن جریر طبری	شاهنامه ابومنصوری										
تاریخ گذشته ایران	هزارویک شب										
	تاریخ الرسل والملوک										
۱		دو مورد از ویژگی‌های سبکی (زبانی، ادبی و فکری) شعر زیر را به دلخواه بنویسید. گل بخندید و باغ شد پدرام // ای خوشا این جهان بدین هنگام چون بنوا گوش نیکوان شد باغ // از گل سیب و از گل بادام همچو لوح زمردین گشته ست // دشت همچون صحیفه‌ای ز رخام	۶								
۱		نوع نثر متن (مصنوع، موزون و...) زیر را با ذکر دو دلیل مشخص نمایید. آورده اند که به فلان شهر درختی بود، و در زیر درخت سوراخ موش، و نزدیک آن گربه‌ای خانه داشت؛ و صیادان آن جا بسیار آمدندی. روزی صیاد دام بنهاد. گربه در دام افتاد و بماند. و موش به طلب طعمه از سوراخ بیرون رفت. به هر جانب برای احتیاط چشم می‌انداخت و راه سره می‌کرد، ناگاه نظر بر گربه افگند. چون گربه را بسته دید شاد گشت. در این میان از پس نگریست راسویی از جهت او کمین کرده بود، سوی درخت التفاتی نمود بومی قصد او داشت. بترسید و اندیشید که: اگر باز گردم راسو در من آویزد، و اگر بر جای قرار گیرم بوم فرود آید، و اگر پیشتر روم گربه در راه است. با خود گفت: در بلاها باز است و انواع آفت به من محیط و راه مخوف، و با این همه دل از خود نشاید برد.	۷								

۸	ب: موسیقی شعر (۶ نمره) نمونه‌های زیر را بخوانید و درباره تفاوت عواطف و حس و حال حاکم بر فضای شعر بنویسید. الف- زین درد خون گریست سپهر و ستاره هم // خون گشت، قلب لعل و دل سنگ خاره هم ب- معشوقه به سامان شد تا باد چنین بادا // کفرش همه ایمان شد تا باد چنین بادا
۹	صامت و مصوت‌های (واج) گزینه‌های زیر را مشخص نمایید. الف- سایه: صامت: ب- آغاز: صامت: مصوت: مصوت:
۱۰	برای واژه‌های زیر یک واژه هم وزن بنویسید. الف- یار ب- چو
۱۱	مشخص نمایید واج «ی» در کدام واژه صامت است؟ و در کدام یک مصوت؟ الف- تاریک ب- یکتا
۱۲	علایم هجایی واژه «شب‌آهنگ» را یکبار با حذف همزه و بار دیگر با همزه بنویسید. با همزه: همزه: با حذف
۱۳	مصراع اول بیت زیر را به جاهای تشکیل دهنده آن تجزیه کنید؛ سپس هر هجا را با علامت خاص آن بنویسید. اگر کاری کنی مزدی ستانی // چو بیکاری، یقین بی‌مزد مانی
۱۴	نوع قافیه (ذوقافیتین، درونی) را در ابیات زیر مشخص نمایید. الف- یار مرا، غارمرا، عشق جگرخوار مرا // یار تویی، غار تویی، خواجه نگه دار مرا ب- همه گنج‌ها زیر دامن نهند // بمیرند و کوشش به دشمن دهند
۱۵	با توجه به بیت زیر موارد خواسته شده را بنویسید. در ازل عکس می لعل تو در جام افتاد // عاشق سوخته دل، در طمع خام افتاد الف- ردیف روی: قاعده قافیه: حروف مشترک قافیه:
۱۶	پ: زیبا شناسی (۶ نمره) در ابیات زیر نمونه‌های واج آرای و واژه آرای را با ذکر مورد مشخص نمایید. الف- گر اظهار پشیمانی کند گردون، مشو ایمن // که بد عهد از پشیمانی، پشیمان زود می‌گردد ب- سرشار ز شیرینی شهد خوش خویش است // این غنچه که لب را به شکرخند گشوده است

۱۷	در کدام بیت واج آرایه محسوس‌تر است؟ الف- جرعه جام تو جان داد و جهانگیرم کرد // جاری از جور تو گرددید، جواز اجلم ب- ای ساربان آهسته ران کارام جانم می‌رود // وان دل که با خود داشتم با دلستانم می‌رود
۱۸	در عبارات زیر ارکان سجع را بیابید و نوع آن را مشخص نمایید و بنویسید ارزش موسیقایی کدام یک بیشتر است؟ الف- متکلم را تا کسی عیب نگیرد، سخنش صلاح نپذیرد. ب- هنر چشمه زاینده است و دولت پاینده. پ- هر طالب علم عزیز است و طالب مال ذلیل.
۱۹	در هر یک از ابیات زیر شاعر از چه آرایه‌ای (ترصیع، موازنه) بهره گرفته است؟ دلیل خود را بنویسید. الف- جفا پل بود، بر عاشق شکستی // وفا گل بود، بر دشمن فشاندی ب- زبانش توان ستایش نداشت // روانش گمان نیایش نداشت
۲۰	در بیت‌های زیر انواع جناس را مشخص نمایید. الف- کار دلم به جان رسد، کارد به استخوان رسد // ناله کنم بگویدم، دم مزن و بیان مکن ب- در دل عطش عشق خدایی ما راست // دیوانه وصلیم و جدایی ما راست پ- گر تیغ برکشد که محبان همی زخم // اول کسی که لاف محبت زند منم
۲۱	در کدام یک از بیت‌های زیر لفظ «باز» جناس همسان (تام) ایجاد کرده است؟ معنای غیر رایج آن را بنویسید. الف- طایر دولت اگر باز گذاری بکند // یار باز آید و با وصل قرار ی بکند ب- هر که گوید که کلاغ چون باز است // نشونش که دیده‌ها باز است
۲۲	ت: نقد و تحلیل (۴ نمره) دو مورد از ویژگی‌های ادبی متن زیر را مشخص کرده و بنویسید. «و بدان که نخستین چیزی که حق تعالی آفرید قلم را آفرید؛ چنان‌که پیغامبر علیه السلام فرمود: اول ما خلق الله تعالی القلم. و قلم را فرمود که بر لوح بگردد و بنویس تا قیامت بخواهد بود.»
۲۳	نمونه زیر را از نظر ویژگی‌های سبکی بررسی نمایید. (دومورد کافیست). «ملک گفت: آورده‌اند که بازرگانی غلامی داشت دانا دل و زیرک‌سار و بیدار بخت، بسیار حقوق بندگی بر خواجه ثابت گردانیده بود و مقامات مشکور و خدمات مقبول و مبرور بر جراید روزگار ثبت کرده. روزی خواجه گفت غلام را: ای غلام، اگر این بار دیگر سفر دریا برآوری و باز آیی، تورا از مال خویش آزاد کنم و سرمایه وافر دهم که کفاف آنرا پیرایه عفاف خودسازی و همه عمر پشت به دیوار فراغت بازدهی...»
۲۴	در شعر نو زیر «قافیه» را مشخص نمایید. «تورا من چشم در راهم شاهنگام که می‌گیرند در شاخ تلاجن سایه‌ها رنگ سیاهی وز آن دلخستگانت راست اندوهی فراهم تورا من چشم در راهم»

۱/۵	<p>نمونه زیر را از نظر ویژگی‌های قلمرو زبانی و فکری بررسی کنید. (دومورد زبانی و یک فکری).</p> <p>مرا بسود و فرو ریخت هر چه دندان بود // نبود دندان، لا بل چراغ تابان بود</p> <p>سپید سیم زده بود و در و مرجان بود // ستاره سحری بود و قطره باران بود</p> <p>یکی نماند کنون زآن همه، بسود و بریخت // چه نحس بود! همانا که نحس کیوان بود</p> <p>نه نحس کیوان بود و نه روزگار دراز // چه بود؟ منت بگویم: قضای یزدان بود</p> <p>همیشه شاد و ندانستمی که، غم چه بود؟ // دلم نشاط و طرب را فراخ میدان بود</p>	۲۵

بهار اندیشه‌تان از خزان نسیان در امان. پالیزبان

